

- tydeligere afspejler princippet bag opgavefordelingen på fortidsmindeområdet mellem Miljø- og Energiministeriet og Kulturministeriet, (jf. også bemærkningerne til § 28)
- indeholder en klar hjemmel til i afgørelser vedr. dispensation fra forbudet mod tilstandsændringer at fastsætte vilkår med økonomiske konsekvenser
- giver et klart operationelt grundlag for såvel borgere som myndigheder i sager vedr. fund under anlægsarbejde m.v. og
- giver bedre mulighed for en forebyggende interessevaretagelse, således at fund under anlægsarbejde m.v. imødegås bedst muligt.

Til nr. 1. (§14)

§ 14, stk. 1 om de marine fortidsminder svarer helt til den gældende bestemmelse.

I § 14, stk. 2 om de historiske skibsvrag er foretaget en sproglig modernisering.

De to bestemmelser i § 14, stk. 1 og 2 udgør gennem forbudet mod tilstandsændringer det retlige fundament for beskyttelsen af fortidsminder og historiske vrag på havbunden. Det bemærkes, at forbudet mod tilstandsændringer ikke omfatter den naturlige nedbrydning gennem vind, vejr og strøm. Den danske havbund er meget rig på fortidsminder, bl.a. fordi store dele af den danske havbund har været landområde i oldtiden. Kendte som ukendte fortidsminder og vrag er beskyttede efter bestemmelserne. Løsfund er ikke omfattet af § 14, stk. 1 og 2, men af lovforslagets § 28, stk. 5.

§ 14, stk. 3 er en ny bestemmelse, hvorefter det konkret kan bestemmes, at vrag af skibe eller andre fartøjer, der er gået tabt for mindre end 100 år siden, skal være omfattet af forbudet mod tilstandsændringer. Bestemmelsen vil give mulighed for på baggrund af en kulturhistorisk vurdering at beskytte f.eks. vrag af skibe og fly fra 2. verdenskrig. En sådan beskyttelse vil bl.a. tage sigte på at forhindre optagelse af dele af sådanne skibe eller fly.

§ 14, stk. 4 er en ny bestemmelse, hvorefter der i forbindelse med den forudgående myndighedsbehandling af et anlægsarbejde eller en aktivitet på havbunden kan stilles krav om, at den ansvarlige for anlægsarbejdet eller aktiviteten gennemfører en marinarkæologisk forundersøgelse. Formålet hermed er at forebygge situationer, hvor et anlægsarbejde eller en aktivitet må standses, fordi man støder på et fortidsminde eller et vrag under arbejdet, jf. nærmere nedenfor under bemærkninger til nr. 2.

Der foregår allerede i dag i et vist omfang en forebyggende interessevaretagelse i relation til den mari-

ne kulturarv. Således indgår den arkæologiske kulturarv blandt de forhold, der skal beskrives i forbindelse med den VVM-vurdering, der efter VVM-reglerne skal gennemføres for en række større anlægsprojekter eller som konkret kan besluttes gennemført for andre projekter. I disse tilfælde kan man allerede i dag på forhånd tage stilling til evt. berørte marine fortidsminder og vrag, så en evt. standsning af arbejdet i videst muligt omfang undgås.

Bestemmelsen tager således hovedsagelig sigte på de arbejder, der ikke er omfattet af et krav om forudgående VVM-vurdering.

Arbejder på søterritoriet reguleres i henhold til statens højhedsret, som administreres overordnet af Trafikministeriet, men på en række områder er delegeret til andre myndigheder. Sager vedr. anlæg eller aktiviteter på havbunden drejer sig f.eks. om arealindvindinger, broer, sejlrender, havneanlæg, kystbeskyttelsesaktiviteter, nedlæggelse af kabler og ledninger til forsynings- eller kommunikationsformål, havvindmøller, kløpning af optaget havbundsmateriale, havdambrug m.v.

Ansøgninger i henhold til statens højhedsret sendes efter almindelig praksis i høring hos en række berørte myndigheder med henblik på at afdække, hvilke interesser, der måtte blive berørt af det konkrete arbejde/projekt. Således er også Skov- og Naturstyrelsen høringspart bl.a. med henblik på en vurdering af evt. berørte marinarkæologiske interesser.

I tilfælde, hvor der er en begrundet formodning, men mangler konkret viden om tilstedeværelsen af marinarkæologiske interesser vil det være hensigtsmæssigt at kunne stille krav om en forudgående marinarkæologisk forundersøgelse. Hidtil har man alene kunnet anbefale, at der gennemføres en sådan forundersøgelse.

Forundersøgelsen betales af bygherren, som herved i videst muligt omfang sikrer sig imod senere standsninger af arbejdet. Forundersøgelsen skal udføres på baggrund af en række tekniske minimumsstandarder, som gør undersøgelsen anvendelig som grundlag for at konstatere, om der befinder sig beskyttede objekter i det undersøgte område. Sådanne standarder vil blive udarbejdet i samarbejde med museumsstyrelsen. Bygherren vælger selv, hvem der skal udføre forundersøgelsen.

Hvis der ved forundersøgelsen findes beskyttede fortidsminder eller vrag, vil forundersøgelsen danne grundlag for en beslutning om evt. dispensation fra § 14 stk. 1 eller 2, jf. nærmere nedenfor under pkt. 3. Hvis forundersøgelsen ikke giver indikationer på tilstedeværelsen af beskyttede fortidsminder eller vrag